

odnosno neki u obradbi švedskoga etnološkog atlasa S. Erixona) i stručnjacima pristupni. Ali bi se obrnuto očekivalo, da će se ovdje prema sveobuhvatnom napisu izdanja naći čitave stranice pa i poglavlja o nekim osnovnim elementima tradicijske kulture Švedske, a izostala su — na štetu cjeline djela. Tako tu nema poglavlja o muzici i muzičkim instrumentima, ni o plesovima, ni o sredstvima transporta (osim sporadičnoga spomena u kojoj vezi), da se ne navodi n. pr. nedostatak odsječka sa makar sumarnom orijentacijom o vrlo značajnim oblicima škrinja, njihovoj proizvodnji i majstorima (a ima i vrlo korisna predradnja o njima među izdanjima Nordiska Museet, nespomenuta u literaturi poglavlja o gradevinama i njihovu unutrašnjem uređaju) — onako otprilike, kako je to krajnje sažeto ali ipak dobro informativno ovdje učinjeno n. pr. za drvene kalendare i druge neke elemente.

Vrlo je korisno, što su za zorniji prikaz nekih pojava dane i kartografske obradbe, grafikoni ili tabele (u svemu neko 8 karata uz tekst), dok se to ne bi moglo kazati za ostale ilustracije ove knjige, kojih preostaje tek manji broj, pa tako n. pr. nema nijedne slike u poglavlju o nošnjama, jedna sama u partiji o običajima itd. To je s tim veća šteta, što je djelo namijenjeno stranim interesentima, kojima dalja švedska literatura, napose s obilnom ilustracijskom gradom, nije svagda na dohvat. A i jedan stvarni indeks zacijelo bi knjizi dobro došao.

Najznačajniji prilog u ovom veoma potrebnom djelu čini prvih pet poglavlja — a to su sinteze najširih crta, sažete a pune sadržaja, iznošenih problema, riješenih i neriješenih suprotnosti različitih teza, perspektiva u dalji razvoj švedskih etnografskih i etnoloških nastojanja. Već zbog samih ovih poglavlja — da se ne reda ovdje sve neosporno pozitivno u svim ostalim dijelovima knjige (a uza to i njezina već tradicijska švedska uzorna oprema) — ova bi spomenica zaslužnom švedskom etnologu S. Svenssonu imala svoje puno opravdanje.

M. Gavazzi

Giovanni Tucci, Contributo allo studio del rombo. Estratto dalla »Rivista di etnografia« (VIII—IX: 1954—1955), Napoli 1955; 16 strani.

Revija, kjer je študija izšla, je eno izmed treh osrednjih italijanskih etnografskih glasil po vojski (»Lares« — urednik P. Toschi, »Il folklore« — ur. R. Corco, »Rivista di etnografia« — ur. G. Tucci). Pisec, urednik revije, se je potrudil in zbral vrsto pričevanj o pripravi, ki je v italijanski strokovni literaturi znana pod imenom »rombo« (fr. rhombe, angl. bull-roarer, nem. Schwirrholtz). Navadno je to deščica, na enem koncu preluknjana; če skozi luknjico pretakneš motvoz in deščico zavrtiš, bo začela močno brneti. Med kulturnimi narodi, kjer se je taka priprava še ohranila, je danes le še navadna otroška igrača. Nasprotno pa ima med tako imenovanimi primitivnimi ljudstvi ozke zveze s predstavnim svetom, kar se kaže ne samo v pripovednomitičnem izročilu, ampak tudi v šegah, v obredju ob verskih in socialnih institucijah. Tucci nam opiše več italijanskih oblik »romba« in jih nekaj tudi pokaže v podobi, obenem pa našteje razna poimenovanja za to pripravo med južnimi in severnimi Italijani. Ob gradivu iz Furlanije in iz Istre se nam samo ob sebi zastavlja vprašanje, kako je s tem med Slovenci. Izrečno se pri nas še nihče ni spoprijel s to snovjo. Dr. Z. Kumrova je namenila še ne rojenemu časopisu »Narodno stvaralaštvo« razpravico, ki mi jo je ljubeznivo pokazala v rokopisu: Sestero otroških primitivnih instrumentov iz Slovenije. Na zadnjem mestu, pod št. 6, obravnava »břnkač« (štajersko ime) in še dve drugi varianti naprave, ki tipološko ustreza »rombu«. Problem sam pa vabi, da bi se ga kdo lotil kompleksno, ne samo z glasbene plati, in tako, da bi vzela v pretres med drugim tudi priprave, ki jih na zahodnoslovenskih tleh imenujemo »curlo« (prim. pri Tucciju »surla«), »brglez«, »vrtāvka« in podobno.

Milko Matičetov